

Hjum, doduše, *nedvosmisleno poistovećuje lepotu sa zadovoljstvom*, ali istovremeno suprotstavlja principe *razuma* i *ukusa* – smatrajući da razum *pruža znanje o istini i laži*, dok ukus daje *osećanje lepog i ružnog*.

Ovim stavom se otvara prostor kako za Kantovo transcendentalno stanovište, tako i za sve buduće, subjektivistički orijentisane estetike – a pomenuti stav se dodatno naglašava njegovom tezom da *lepota nije svojstvo stvari same, nego egzistira samo u svesti posmatrača*. Kantova estetička koncepcija se u znatnoj meri oslanja na Hjumov zaključak da razumno i senzualnu sferu ne treba posmatrati kao *neprijateljski postavljena područja*, pa na tim temeljima onemogućiti razvoj filozofskog ispitivanja i jedne i druge, nego da treba razumeti da se upravo *razumom popločava put pravom osećanju*, te da filozofske discipline koje bi ih proučavale ne isključuju jedna drugu.

Sa druge strane, Fihteova i Hegelova filozofija se u značajnoj meri poklapaju sa Hjumovim stavom da je za umetnost glavni uslov *sloboda*, a za razvoj dobrog ukusa *pravedno društveno uređenje*, koje ne sprečava taj razvoj.

Estetika kao filozofska disciplina postaje mogućom tek kada se njen predmet i njeno područje priznaju kao posebna i filozofski relevantna tematika. Baumgartenov doprinos estetici, dakle, nije samo u tome što je našao ime za područje čulne spoznaje, nego zbog toga što je prvi tu spoznaju priznao kao samostalnu i posebnu.

Iako je Volf taj koji prvi pominje termin *filozofije umetnosti* i koji ima nesaglediv značaj za razvoj estetike, ipak je tek Baumgarten – na Lajbnic-Volfovim tragovima – zasnovao filozofiju lepog i estetiku kao nauku o čulnoj spoznaji. Osim toga, za razliku od Volfa – za Baumgartena će logika biti shvaćena kao organon jedne više misaone moći, a ne jedina forma saznanja. Baumgarten, međutim, neće razviti sve ključne estetičke pojmove kao temu svoje nauke: tek će filozofi u epohi koja dolazi nekoliko decenija nakon njegovog doba ozbiljno tematizovati poeziju, fantaziju, itd.

Uticaj Baumgartena na Kantovu filozofsku koncepciju vidljiv je na primeru transcendentalne estetike, koju Kant razvija kao disciplinu koja se bavi čulnom spoznajom, različitom od intelektualne i logičke spoznaje.